

**Załącznik
do uchwały Nr XVII/108/09
Rady Gminy Sztabin
z dnia 20 lutego 2009r.**

PLAN ODNOWY WSI JAMINY NA LATA 2009 – 2016

Styczeń 2009 r.

WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską po integracji z innymi krajami Unii Europejskiej. Zasadniczym celem odnowy obszarów wiejskich jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Programy rozwoju i odnowy wsi są zazwyczaj częścią składową prowadzonych od lat przez jednostki samorządów terytorialnych działań, zmierzających do poprawy sytuacji gmin oraz sprzyjających długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju i regionu, jego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Rozwój i odnowa wsi zakłada podejmowanie na jej terenach zróżnicowanych działań z zakresu działalności gospodarczej, kształtowanie w sposób zapewniający zachowanie walorów środowiskowych i kulturowych, poprawę warunków życia m.in. poprzez rozwój infrastruktury oraz zapewnienie mieszkańcom i przedsiębiorcom dostępu do usług, a także rozwój funkcji kulturowych i społecznych.

Ze względu na bardzo rozległy teren Gminy Sztabin, nieskuteczne jest kształtowanie na terenie gminy jednej miejscowości (siedziby gminy) jako tej centralnej i jedynej, dla której są opracowywane plany rozwoju oraz podejmowane działania inwestycyjne. Przyjęte założenia co do kształtowania kilku ośrodków na terenie gminy, jest zgodne z kierunkami rozwoju sieci osadniczej określonymi w Strategii Ekorozwoju Społeczno - Gospodarczego dla Gminy Sztabin na lata 2004-2020.

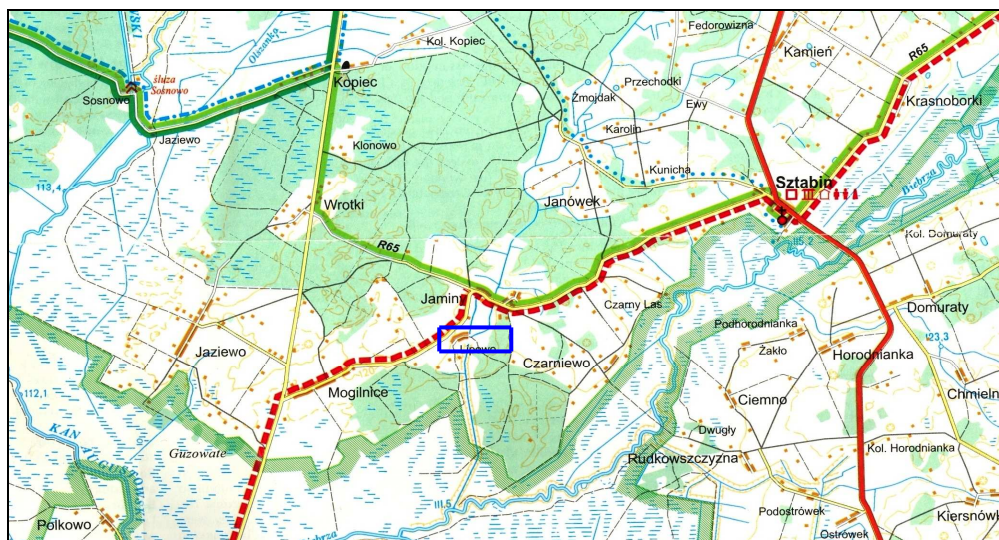
W wyniku przeprowadzenia analizy sieci osadniczej, wieś Jaminy ujęto jako jedną z kluczowych w ustalonej hierarchii strukturalno – administracyjnej, co wynika również z dokumentów strategicznych Gminy Sztabin m.in. ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Przyjęte rozwiązanie ma zapewnić zachowanie ładu przestrzennego na terenie gmin oraz utrzymanie i harmonijny rozwój struktur przestrzennych jednostek osadniczych. W związku z powyższym przystąpiono do opracowania Planu Odnowy Wsi Jaminy, jako jednej z większych miejscowości skupiających wokół siebie inne mniejsze.

Plan Odnowy Wsi Jaminy to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2009-2016. Podstawą opracowania planu jest Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sztabin przyjęty uchwałą Nr XXIII/143/05 Rady Gminy Sztabin z dnia 13 stycznia 2005r.(kilkakrotnie aktualizowany), Strategia Rozwoju Gminy Sztabin przyjęta uchwałą nr Rady Gminy Sztabin XIV/114/00 dnia 7 marca 2000r. oraz dane wewnętrzne przekazane na podstawie zebrań wiejskich i własnych statystyk. Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, historię, która ukazuje bogata przeszłość tych ziem, analizę zasobów służącą przedstawieniu stanu rzeczywistego, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, a także planowane przedsięwzięcia wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem planowanych działań.

Plan Odnowy Wsi Jaminy ma przede wszystkim przyczynić się do podniesienia standardu życia i pracy we wskazanej miejscowości poprzez m.in. realizację określonych priorytetowych inwestycji. Planowane przedsięwzięcia mają zaktywizować mieszkańców do działań prospołecznych, a w konsekwencji przyczynić się do podniesienia atrakcyjności całej miejscowości. Poszczególne inwestycje wskazane poniżej mają mieć na celu odnowę całej miejscowości przyczyniając się tym samym do podniesienia morale jej mieszkańców, a także zwłaszcza polepszenia warunków bytowych. Podejmowane działania w znacznym stopniu umożliwią również zachowanie szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego przyczyniając się tym samym do odnowy i rozwoju wsi jaką jest miejscowość Jaminy. Plan Odnowy Wsi ma też pobudzić mieszkańców do wspólnego działania na rzecz miejscowości Jaminy. Plan jest

CHARAKTERYSTYKA SOŁECTWA JAMINY

Miejscowość Jaminy położona jest w Gminie Sztabin, Powiecie Augustowskim i północnej części Województwa Podlaskiego. Umiejscowiona jest w północno – wschodniej części kotliny Biebrzańskiej. Wieś Jaminy jest jedną z najliczniejszych wsi Gminy Sztabin. Na dzień 20 stycznia 2009 r. we wsi tej mieszkało 155 osób z czego 74 to kobiety, a 81 to mężczyźni. Z ogólnej liczby mieszkańców, 34 osoby stanowią dzieci i młodzież nieletnia, a pozostała liczba 121 to osoby dorosłe. W obrębie wsi Jaminy położone są dwie osady leśne: Łubianka i Ostrzełek. Powierzchnia sołectwa Jaminy wynosi 378,1 ha.

Wieś Jaminy stanowi centralny ośrodek dla takich wsi jak: Czarny Las, Czarniewo, Dębowo, Jaminy, Jasionowo Dębowskie, Jaziewo, Lipowo, Łubianka, Kopytkowo, Klonowo, Mogilnice, Polkowo, Wrotki. Jej kluczowy charakter wynika z umieszczenia na terenie tej wsi parafii rzymsko - katolickiej p.w. Św. Mateusza oraz Szkoły Podstawowej. Są to kluczowe elementy infrastruktury społecznej skupiające wokół siebie miejscową ludność. Występująca infrastruktura o charakterze publicznym nie zaspakaja w pełni potrzeb mieszkańców. Należy zwrócić uwagę na to, iż w działającej na terenie miejscowości szkole z roku na rok zmniejsza się liczba dzieci, co może rodzić zagrożenie jej likwidacji w przyszłych latach. Jest to jeden z ważniejszych punktów krzewienia wiedzy i kultury na przyległych terenach. Wieś Jaminy stanowi główny punkt spotkań mieszkańców dwunastu okolicznych wsi. W sumie na terenie oddziaływania ośrodka Jaminy zamieszkuje 1325 mieszkańców (dane na dzień 20.01.2009 r.), co stanowi 23,5 % wszystkich mieszkańców gminy.

Wieś posiada dobre położenie komunikacyjne, (co nie zawsze może odpowiadać stanowi technicznemu istniejących dróg). Przez teren całej wsi na odcinku ok. 2 km, przebiega droga powiatowa nr 1225B Sztabin – Jaminy – Mogilnice . Z drogą tą łączą się dwie drogi gminne: Jaminy – Czarniewo oraz Jaminy –Wrotki . Poprzez istniejący układ komunikacyjny z terenu wsi można przedostać się w kierunku: wschodnim do Sztabina (6 km.), płn. –zach. do Augustowa (ok. 20 km), płd. – zach. do Dolistowa, Goniądza, Osowca (ok. 15 km) położonych w powiecie monieckim oraz do innych mniejszych miejscowości z terenu gminy Sztabin zlokalizowanych przy drogach głównych.

Historia miejscowości

Przed wiekami, wieś Jaminy położona wśród biebrzańskich bagien była trudno dostępna. Rzeka Biebrza stanowiła wówczas połączenie i umożliwiała handel. Jej znaczenie było w tym okresie bardzo duże, gdyż była to rzeka portowa. Wybudowane magazyny zbożowe i przystań dla statków umożliwiała transport produktów do Gdańska. Rozwój osadnictwa tych ziem był bezpośrednio związany z gospodarką leśną prowadzoną w Puszczy Jaminy (część dawnej Puszczy Nowogrodzkiej). Miejscowość ta, od początku swego istnienia była odrębnym ośrodkiem osadniczym, praktycznie nie związanym z innymi ośrodkami osadniczymi gminy (Sztabin, Krasnybór).

Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z XVII w. Mieszkańcy siedemnastowiecznych Jamin utrzymywali się z darów Puszczy, miejscowej rudy i rolnictwa. Nad rzeczką Jaminą powstała wówczas rudnia, prowadzona przez Stanisława Reszkę. W 1703 roku Rudę i Puszcę Jaminy przejął miecznik litewski i generał artylerii Kazimierz Sienicki. Bezprawnie pozabierał okolicznym osadnikom łąki i pozakładał nowe wsie (Mogilnice, Czarniewo, Lipowo, Wrotki). Rozbudował też osadę Jaminy, niszczącą rudnię przekształcił w młyn wodny, a obok wystawił dwór. W 1707 roku podczas wojny północnej Kazimierz Sienicki trafił do niewoli rosyjskiej, a w 1711 roku zmarł na Syberii. Po jego śmierci dzierżawę ziem przejął Kasper Dewicz, który kontynuował akcję osadniczą na tych terenach. Na większą skalę rozwinął on osadnictwo, które w odróżnieniu do innych ośrodków osadniczych w okolicy (Krasnybór) było typowo polskie – Mazowsze, Podlasie. Nazwy osobowe i geograficzne, jakie pojawiają się na badanym obszarze, pozwalają zaryzykować hipotezę, iż wpływy białoruskie na terenie puszczy i parafii Jaminy (obecnie zachodniej części Gminy Sztabin) były niewielkie. Już wtedy Jaminy stały się centralną miejscowością tej okolicy. Do drugiej połowy XVIII w. istniał tu folwark, potem karczma z browarem.

W 1713 roku posesorem wsi leżących na terenie Puszczy Jaminy został wojewoda mścisławski Jerzy Stanisław Sapieha (zm. 1732) i wdowa po nim – Teodora z Sołtanowa.

W 1755 roku Teodora Sapieha wystawiła w Jaminach na piaszczystym pagórku drewniany kościół parafialny pw. św. Mateusza, który spłonął w 1789 roku. Rok później parafianie zbudowali tymczasową, bardzo ubogą kaplicę. Pokryta ona była słomą, miała wieżyczkę i trzy krzyże na dachu. Wewnątrz znajdowały się dwa niewielkie ołtarze: główny – św. Mateusza Apostoła i Ewangelisty z relikwiami i boczny – św. Wawrzyńca Męczennika. Wystrój wnętrza stanowiły: ambona, chrzcielnica, obraz św. Mateusza, Matki Bożej Częstochowskiej, św. Józefa i św. Antoniego. Obok ołtarza znajdowała się zakrystia. Podłoga z desek ułożona była tylko przy ołtarzu. Dokładnie nie wiadomo, kiedy powstała parafia w Jaminach. Wpisy metrykalne zachowały się od 1759 roku. Następna wzmianka została odnotowana przez ks. Kurczewskiego, który stwierdza, że istniała ona już w 1781 roku i liczyła 800 wiernych.

W 1793 Król Stanisław August Poniatowski nadał parafii grunt i nakazał budowę nowej świątyni. Zanim jednak do tego doszło, nastąpiły rozbiory, a budulec przeznaczono na budowę kościoła w Suchowoli. Od czasu pobudowania prowizorycznej kaplicy parafianie starali się o budowę większego kościoła. Przyniosło to w końcu pozytywny skutek w 1849 roku, kiedy to przewieziono z Augustowa do Jamin drewniany kościół, który do dzisiaj jest świątynią parafialną. Po przeniesieniu, w świątyni wymieniono stare, zniszczone elementy. Początkowo była pokryta gontami, a w 1873 roku pokryto ją paloną dachówką. Wieże pokryte były blachą. Powstanie zabytkowego kościoła datuje się na 1778 rok.

Na początku XIX w. Jaminy zaczęły tracić na znaczeniu, szczególnie w trakcie ogromnej inwestycji jaką była budowa Kanału Augustowskiego. Od roku 1866 do 1939 Jaminy znalazły się w granicach nieistniejącej już Gminy Dębowo.

Na przestrzeni lat ludność Jamin przedstawiała się następująco:

1789 r. – 25 dymów (chałup) – 85 osób,

1882 r. – 67 domów – 318 osób,

1921 – 42 domy – 282 osoby.

Z historią Jamin w okresie II wojny światowej wiążą się tragiczne wydarzenia. W odwecie za zabicie niemieckiego żandarma przez partyzantów Armii Krajowej, 22 czerwca 1944 roku Niemcy zamordowali w lesie nieopodal Jamin 24 mężczyzn z okolicznych wsi jak i samych Jamin (8 osób). Po wojnie zwłoki ekshumowano i pochowano na przykościelnym cmentarzu .

Na cmentarzu znajduje się również tablica pamiątkowa ku czci ofiar powojennych zbrodni NKWD i UB. W dniu 14 lipca 1945 roku, 30 mieszkańców okolicznych wsi (w tym również i z Jamin), zostało aresztowanych w ramach przeprowadzonej w tamtym okresie na terenach ziemi augustowskiej największej akcji "porządkowej" zwanej od miesiąca "lipcową" lub od miejsca "augustowską". Akcja ta zrealizowana została głównie przy użyciu sił sowieckich -

oddziałów NKWD, Smiersz oraz żołnierzy 3. Frontu Białoruskiego. Funkcjonariusze UB, MO oraz miejscowi konfidenti odegrali w niej judaszową rolę, wskazując osoby kwalifikujące się do aresztowania, pełniąc rolę przewodników i tłumaczy, asystując przy brutalnych przesłuchaniach. Do dziś nie są znane losy zaginionych podczas obławy, nie wiadomo też, gdzie spoczywają ich szczątki.

Upamiętniające te zbrodnie na miejscowej ludności mogiły, pomniki i tablice pamiątkowe, do dziś dnia są szczególnie bliskie sercu mieszkańców wsi i okolic. Są swoistym memoriałem, kształtującym świadomość patriotyczną lokalnego społeczeństwa.

Struktura przestrzenna miejscowości

Wydarzenia mające miejsce w drugiej poł. XIX w. zaczęły kształtować obecny układ przestrzenny wsi Jaminy. Układ drogowy wsi pochodzi również z tego okresu i w dużej mierze jest wyznacznikiem zagospodarowania przestrzennego Jamin.

Elementem charakterystycznym układu przestrzennego Jamin jest zwarta zabudowa zagrodowa tzw. „ulicówka” usytuowana wzdłuż głównej drogi przebiegającej przez tę miejscowość tj. drogi powiatowej nr 1225 B Sztabin – Mogilnice. Przy drodze tej, obok budynków mieszkalnych i gospodarczych zlokalizowane są m.in. kościół, park wiejski, świetlica wiejska wraz z remizą Ochotniczej Straży Pożarnej, obiekty usługowe (sklepy spożywczo – przemysłowe, punkty sprzedaży środków do produkcji rolnej, zakład przetwórstwa drzewnego). Zabudowa tej wsi zlokalizowana jest również wokół parku wiejskiego przyległego do drogi powiatowej oraz przy dwóch uliczkach odchodzących w okolicy parku i kościoła od drogi głównej w przeciwnych kierunkach. Przy jednej z tych uliczek, przyległej od południowej strony do cmentarza, znajduje się skupisko drewnianej zabudowy zagrodowej, nazywanej potocznie przez miejscową ludność „Jurdyką”. Z kolei przy drugiej z tych uliczek, prowadzącej w kierunku łąk i pastwisk położonych po płn. – wsch. części Jamin, położona jest szkoła podstawowa oraz zabudowa zagrodowa w większości powstała w latach 50-70 XX w. Jeszcze do niedawna, w jednym z budynków komunalnych, w tej części Jamin mieścił się punkt kasowy i pocztowy. Dominantą przestrzenną obecnych Jamin jest wspomniany wcześniej kościół parafialny z

otaczającym go cmentarzem, który jest najważniejszym obiektem zabytkowym, a jednocześnie głównym elementem kształtującym układ przestrzenny wsi. Jest to duży kościół zrębowy oszalowany. Ma bryłę dwuwieżową z wyodrębnioną częścią nawową i zamkniętą wielobocznie absydą. Obecnie kościół jest pokryty blachą ocynkową. Wymiary kościoła są następujące: długość - 37 m, szerokość - 14 m, wysokość sklepień - 8 m. Wieże mają wysokość 17 m. Kubatura świątyni wynosi 4144 m³, a powierzchnia użytkowa 516 m². Jak wcześniej wspomniano, w 1849 roku po rozebraniu prowizorycznej kaplicy krytej słomą, zbudowano istniejący do dnia dzisiejszego kościół. Przy jego budowie wykorzystano materiał z rozebranego kościoła w Augustowie, pochodzącego z 1778 r.

Czy ołtarz główny pochodzi z Augustowskiego kościoła, trudno jest w sposób jednoznaczny określić. Wiadomo, że 1853 r. ołtarz ten istniał. Ołtarz boczny z obrazem Matki Bożej istniał już w 1853 r. i można przypuszczać, że został przeniesiony wraz z kościołem. Ołtarz św. Mateusza Apostoła był wtedy jeszcze prowizoryczny, gdyż był w budowie. Jednak w roku 1869 już istniał w całości wraz z obrazem patrona parafii św. Mateusza Apostoła.

Wnętrze kościoła parafialnego w Jaminach. Ołtarz główny

Według kroniki parafialnej, w 1871 roku założono cmentarz przykościelny, który ze wszystkich stron okala kościół. Cmentarz w 1881 roku został ogrodzony murem z kamieni polnych. To najprawdopodobniej wtedy powstały również murowane kaplice przycmentarne, stanowiące dziś zabytkową perełkę wsi. Mur w obecnej postaci wybudowano w 1937 r. Cmentarz parafialny usytuowany jest na wzgórzu we wschodnio – południowej części wsi. Jego powierzchnia to niecałe 2,5 ha.

Na cmentarzu przykościelnym, we wsi i dookoła niej znajdują się liczne kapliczki

pochodzące z przełomu XIX i XX , o konstrukcji zrębowej, o nietypowym kształcie, gdyż wiele z nich jest zamknięta trójkątną absydą, inne są w rzucie kwadratowe. Niemal każdej

kapliczce towarzyszą wysokie krzyże. Kapliczki są charakterystycznym elementem, wyróżniającym Jaminy od innych okolicznych miejscowości. Styl architektoniczny tych obiektów określić można jako ludowy.

We wsi zachowało się także wiele drewnianych chałup i budynków gospodarczych spośród których wyróżniają się stare suszarnie tytoniu oraz spichlerzyki zwane tu „*świronkami*” (zabytkowe spichlerze z podcieniami). Wśród krajobrazu architektonicznego jest wiele obiektów drewnianych typowych dla północnego Podlasia. Przy kościele znajduje się ładna drewniana, ale otynkowana plebania. Jest ona najbardziej charakterystycznym zabytkiem architektury

drewnianej miejscowości Jaminy i stanowi zespół zagrodowy nr 16, wpisany do rejestru zabytków. Zagroda ta składa się z budynku byłej plebanii z pocz. XIX w. (obecnie budynek mieszkalny) oraz ze stodoły z poł. XIX w.

Budynek zabytkowej plebanii

Plebania jest parterowym obiektem wzniesionym na planie wydłużonego prostokąta, o dwutraktowym układzie wnętrza i amfiladowym układzie pomieszczeń, z dwuspadowym dachem pokrytym blachą. Elewacja frontowa poprzedzona jest otwartym gankiem w formie dwuspadowego daszku wspartego na słupkach, osłaniającego wejście. Okna są dwuskrzydłowe, 6-kwaterowe, zaopatrzone w dwuskrzydłowe okiennice. Elewacje opracowane są z użyciem detalu w formie ząbkowej dekoracji wyrzynanej w desce: nadokienniki, daszek ganku, wiatrownice. Zachowała się część pierwotnego wystroju wnętrza: piec, strop, część podłóg, stolarka drzwiowa. Kompozycja bryły i opracowanie elewacji, w tym kolumnowy ganek oraz układ wnętrza nawiązują do „stylu dworskowego”. Natomiast stodoła wzniesiona jest na planie prostokąta, o trójdzielnym układzie wnętrza (klepisko i dwa sąsiadki), zbudowana w konstrukcji mieszanej: wieńcowej i sumikiowo -

łatkowej, pokryta blachą. Rozwiązania przestrzenne jakie zastosowano przy jej budowie to mieszana konstrukcja naroża z ostatkami, sąsiedki wydzielone są półściankami. W 2008 roku zagroda ta została nagrodzona w konkursie na Najlepiej Zachowany Zabytek Wiejskiego Budownictwa Drewnianego w Województwie Podlaskim.

Większość obejść dzisiejszych Jamin posiada budynki gospodarcze i inwentarskie murowane. Obecnie przeważająca część architektury również jest murowana i pochodzi z lat 50-70 XX wieku.

Naprzeciwko kościoła, z tym że z drugiej strony głównej ulicy, znajduje się park wiejski w kształcie trójkąta. Park w istniejącym kształcie został urządzony w latach sześćdziesiątych. W centralnym miejscu parku znajduje się pomnik upamiętniający opisane wcześniej wydarzenia z 22 czerwca 1944 roku, kiedy to okupanci niemieccy zamordowali 24 mężczyzn z okolicznych wsi. Od pomnika odchodzą w kilku kierunkach alejki gruntowe. Park otoczony jest żywopłotem oraz posiada ogrodzenie z rur stalowych. Na terenie parku występuje bardzo dużo roślinności. Są to głównie drzewa i krzewy w różnym wieku, wymagające przeprowadzenia robót pielęgnacyjnych.

INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.

Dziedzictwo kulturowe

Na terenie wsi Jamin zachowało się wiele obiektów o charakterze zabytkowym. Kilkanaście z nich ze względu na swoją historię i architekturę zostało wpisanych do rejestru zabytków. Są to:

- 1) Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Mateusza, :
 - kościół, drewn. przeniesiony z Augustowa w 1849r.,
 - kapliczka pn. w ogrodzeniu, mur., druga połowa XIX w.,
 - kapliczka pd. w ogrodzeniu, mur, druga połowa XIX w.,
 - kapliczka pd. na terenie cmentarza drewniana, druga poł. XIX w.
 - kapliczka pn. na terenie cmentarza drewniana, druga poł. XIX w.
 - ogrodzenie z bramami mur. Druga połowa XIX w.
- 2) Zespół zabytków sztuki sakralnej stanowiący wystrój i wyposażenie kościoła parafialnego
- 3) Cmentarz parafialny rzymskokatolicki, XIX w.,
 - w ramach cmentarza parafialnego znajduje się również kwatery pomordowanych mieszkańców Jamin i okolic 22 czerwca 1944 r.
 - w ramach cmentarza parafialnego znajdują się również pozostałości niemieckiego cmentarza wojennego z I wojny światowej.
- 4) Zespół zagrody nr 16:
 - plebania drewniana, ob. budynek mieszkalny, XIX w.,
 - stodoła drewniana poł. XIX w.

Obok wymienionych wyżej obiektów, godne zauważenia są również i inne o charakterze zabytkowym (nie będące zabytkami). Niektóre z nich są w stanie pierwotnym, a inne poddane zostały odnowieniu. Należą do nich:

- kapliczka przydrożna drewniana w pobliżu kościoła 1835 r.
- kapliczka przydrożna drewniana w pobliżu skrzyżowania z drogą gminną Jamin – Czarniewo z XIX w.
- budynek mieszkalny drewniany wraz z częścią gospodarczą XIX/XX w. nr 18
- budynek mieszkalny drewniany z XIX w. nr 2
- budynek mieszkalny drewniany z XIX/XX w. nr 48
- świronek drewniany z XIX w. w zagrodzie nr 8

We wsi znajduje się wiele budynków o konstrukcji drewnianej wybudowanych na przełomie XIX i XX w. (świrunki, spichrze, suszarnie tytoniu itp.). Na zabytkowym cmentarzu ustawione są żeliwne pomniki i krzyże wytapiane niegdyś w Hucie Sztabińskiej za życia Hrabiego Karola Brzostowskiego.

Dziedzictwem niematerialnym wsi Jaminy są tradycje patriotyczne związane z wydarzeniami I i II wojny światowej, tradycje strażackie przyciągające lokalną młodzież w szeregi Ochotniczej Straży Pożarnej. Olbrzymi wkład w folklor Jamin ma lokalna kuchnia. Większość regionalnych specjałów jest przyrządzana z ziemniaków pod różnymi postaciami. Największym powodzeniem cieszą się kartacze, bliny czy kiszka ziemniaczana. Niewątpliwym regionalnym przysmakiem jest sękacz. Miejskowe gospodynie, swoje wypieki i wytworzone potrawy corocznie prezentują na gminnych dożynkach odbywających się w Sztabinie.

W celu zapewnienia właściwej opieki nad zabytkami i obiektami dziedzictwa kulturowego znajdującymi się m. in. w Jaminach, Rada Gminy Sztabin uchwalała nr VI/35/07 z dnia 25 czerwca 2007r. przyjęła program Opieki nad Zabytkami Gminy Sztabin na lata 2007-2010. Zadania wytyczone w w/w programie w szczególności mają na celu promocję walorów kulturowych Gminy Sztabin w całym kraju i zagranicą.

Zasoby przyrodnicze

Wieś Jaminy położona jest na obszarze, który posiada szczególne walory przyrodnicze ze względu na położenie w dolinie rzeki Biebrzy oraz dużą ilość kompleksów leśnych. Na obszarze sołectwa Jaminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 września 1993r. w sprawie utworzenia Biebrzańskiego Parku Narodowego (Dz.U. Nr 86, poz.399), część miejscowości Jaminy (m.in. kościół parafialny) położona po południowej stronie drogi powiatowej nr 225 B Mogilnice – Sztabin, znajduje się w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego,
- zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 229 poz. 2313 z dnia 21 października 2004r. ze zm.) obszar sołectwa Jaminy położony jest w obszarze Natura 2000 „Ostoja Biebrzańska” kod: PLB 200006
- zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 229 poz. 2313 z dnia 21 października 2004r. ze zm.) obszar wsi Jaminy położony po południowej stronie drogi powiatowej nr 1225 B Mogilnice – Sztabin położony jest w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Biebrzy” kod: PLH200008
- zgodnie z rozporządzeniem nr 15/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego nr 54 poz. 728) część miejscowości położona po południowej stronie drogi powiatowej nr 1225 B Mogilnice – Sztabin położona jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”.

W okolicznych lasach oraz na łąkach występują liczne gatunki ptaków, spotyka się zbiorowiska wodne, bagienne, torfowiskowe, szuwały, a także zbiorowiska leśne (olsy, brzeziny, łęgi). Szczególnie cenna jest duża grupa zbiorowisk mechowiskowych, zawierających liczne gatunki rzadkie i reliktowe (brzoza niska, wierzba lapońska, gnidosz królewski), zanikające w innych częściach kraju. Szata roślinna odznacza się ogromną różnorodnością, wysokim stopniem naturalności i obecnością wielu rzadkich gatunków zwierząt (bobry, łosie, wilki).

Turystyka

Wieś Jaminy leży na trasie kilku szlaków turystycznych (m.in. Podlaskim Szlaku Bocianim, oraz „Pierścieniu Rowerowym Suwalszczyzny – R65”). Zwiedzający zachodnią część Gminy Sztabin, w której właśnie położna jest wieś Jaminy, napotkają szereg malowniczych kapliczek przydrożnych zlokalizowanych na trasie Sztabin – Jaminy – Mogilnice – Jaziewo. Położone wśród malowniczego krajobrazu pięknie się z nim komponują i stanowią dosyć oryginalny zespół zabytkowy tych ziem.

Niewątpliwą atrakcją turystyczną jest zabytkowy kościół p.w. Św. Mateusza w Jaminach z 1780 roku. Tuż obok znajduje się zabytkowy cmentarz, na którym są również groby żołnierzy niemieckich z I wojny światowej oraz ludności cywilnej pomordowanej przez hitlerowców w latach w czasie II wojny światowej. Przy kościele jest krzyż upamiętniający rozstrzelanie przez Niemców 20 czerwca 1944 roku 24 mieszkańców wsi za zabicie niemieckiego żandarma. Historia utrwalona w krajobrazie powinna być propagowana, ale również chroniona. Słabą stroną Jamin jest brak bazy noclegowej, jednak występują one w pobliskich miejscowościach takich jak Czarniawo, Jaziewo czy Kopytkowo.

Gospodarka i rolnictwo

Miejscowość Jaminy jest przede wszystkim wsią rolniczą. Producenci rolni zajmują się w większości hodowlą bydła i produkcją mleka. Na terenie wsi znajdują się 43 gospodarstwa rolne.

Zestawienie powierzchni użytków dla obrębu geodezyjnego Jamin na dzień 20 stycznia 2009 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Oznaczenie użytku	Powierzchnia (ha)
1.	R (grunty orne)	172,9725
2.	Ł (łąki trwałe)	35,6966
3.	Ps (pastwiska trwałe)	96,6251
4.	Ls (Lasy)	32,1514
5.	Lz (Zakrzaczenia)	0,1342
6.	S (Sady)	1,6657
7.	K (Kopaliny)	1,2387
8.	N (Nieużytki)	3,9622
9.	dr (drogi)	11,0322
10.	B (tereny zabudowane)	15,7735
11.	Bz (ter.wypocz./cment.)	2,4089
12.	Wp (wody płynące)	1,7050
13.	W (rowy)	2,7722

Działalność gospodarcza miejscowej ludności związana jest w większości z rolnictwem (hodowla bydła i uprawa roślin) oraz z gospodarką leśną prowadzoną na terenie lasów Nadleśnictwa Augustów. W Jaminach znajduje się również tartak (zatrudniający około 20 osób), dwa sklepy wielobranżowe oraz dwa bary gastronomiczne.

Infrastruktura społeczna

We wsi występują następujące obiekty infrastruktury społecznej:

- 1) Szkoła Podstawowa w Jaminach w której uczy się ok. 30 uczniów z Jamin, Czarniewa , Czarnego Lasu i Lipowa
- 2) Biblioteka Publiczna w Sztabinie, Oddział w Jaminach

3) Ochotnicza Straż Pożarna w Jaminach zrzeszająca około 40 strażaków ochotników .

Na szczególne wyróżnienie zasługuje działalność miejscowej ludności skupionej przy Społeczno Oświatowym Stowarzyszeniu Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „EDUKATOR” w Łomży. Dzięki staraniom rodziców, pomimo niewielkiej liczby uczniów do dnia dzisiejszego funkcjonuje w Jaminach szkoła podstawowa. Rodzice w dużej mierze we własnym zakresie i z własnych środków utrzymują działalność szkoły.

Bardzo prężna w swych działaniach jest społeczność lokalna związana z istniejącą jednostką Ochotniczej Straży Pożarnej. Strażacy bardzo często organizują wspólne spotkania z okazji świąt religijnych i państwowych. Spotkania takie pogłębiają więź pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi miejscowej ludności i pozwalają przekazywać z pokolenia na pokolenie lokalne tradycje. Spotkania, festyny i imprezy okolicznościowe odbywają się w większości w świetlicy wiejskiej zlokalizowanej w części budynku, w którym mieści się jednostka OSP w Jaminach.

Z miejscowego oddziału biblioteki publicznej w Sztabinie, korzystają mieszkańcy (głównie młodzież i dzieci) nie tylko Jamin, ale i również innych okolicznych wsi. Biblioteka jest czynna codziennie i przyczynia się do pogłębiania wiedzy i kultury wśród mieszkańców. W bibliotece organizowane są dla dzieci spotkania literackie, przedstawienia i teatryki.

Kapitał społeczny i ludzki

Na terenie miejscowości Jaminy działają dwie organizacje społeczne:

Zespół Parafialny Caritas przy parafii pw. Św. Mateusza.

Społeczno Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „EDUKATOR” w Łomży, Oddział w Jaminach.

Działalność Zespołu CARITAS związana jest głównie z podejmowaniem różnych akcji charytatywnych, mających na celu pomoc ubogim rodzinom z terenu parafii. Na święta Wielkanocy i Bożego Narodzenia przygotowywane są paczki dla dzieci z najuboższych rodzin, organizowane są wyjazdy na kolonie i wycieczki. Zespół organizuje festyny w ramach których przeprowadzane są zbiórki i loterie charytatywne.

Główne cele działania Stowarzyszenia EDUKATOR to organizowanie działalności edukacyjnej, wspieranie wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego lokalnej społeczności.

Obiekty i tereny

Do najbardziej znaczących obiektów i terenów zlokalizowanych na terenie wsi Jaminy należą:

- 1) Park wiejski usytuowany w centralnej części wsi, na przeciwko kościele parafialnym,
- 2) Boisko sportowe usytuowane przy szkole podstawowej,
- 3) Świetlica wiejska znajdująca się w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej,

ANALIZA SWOT. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA

W celu dokładnego przebadania posiadanego potencjału oraz wynikających z niego możliwości dokonano wielokryterialnej analizy zasobów, którą przeprowadzono na kilku płaszczyznach, m.in. pod uwagę brano ochronny charakter terenu (pokrywanie się badanego obszaru z terenem Biebrzańskiego Parku Narodowego i Obszarem Chronionego Krajobrazu i obszaru specjalnej ochrony ptaków NAUTRA 2000), rozważono możliwości rozwojowe takich dziedzin jak turystyka, rolnictwo i osadnictwo. Dane te przedstawiono w poniżej tabeli:

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – unikalna różnorodność gatunków roślin i zwierząt oraz naturalnych ekosystemów, – niska emisja lokalnych zanieczyszczeń, – rozwijanie produkcji zdrowej żywności, – brak obiektów uciążliwych dla środowiska, – duża lesistość terenu, – rolnicze tradycje terenu z dużym udziałem terenów zielonych, – dobre połączenie z głównymi ciągami komunikacyjnymi (przebieg drogi powiatowej Mogilnie-Sztabin Nr 1225B przez centrum Jamin oraz bliskie położenie drogi powiatowej Mogilnie-Wrotki Nr 1224B, Dębowo –Białobrzegi Nr 1220B, Jasionowo Dębowskie – Jagłowo Nr 1226B), – dobrze zachowany układ przestrzenny i charakter zabudowy wsi, – cenne obiekty o znaczeniu ponadmiejscowym, – zorganizowany system gospodarki odpadami stałymi, – przywiązanie „rdzennych” mieszkańców do zamieszkiwanego obszaru, – duża aktywność organizacji pozarządowych działających na terenie wsi, – świadomość konieczności połączenia zrównoważonego rozwoju z potrzebą ochrony obszarów przyrodniczo cennych oraz istotnych z punktu widzenia znaczenia historycznego, – akceptacja społeczna podejmowanych działań, co umożliwi przyniesienie szybkich efektów, – świadomość potrzeby inwestowania w kapitał ludzki, jako podstawowy czynnik rozwoju, – wysoki stan zwodociągowania terenów objętych oddziaływaniem, – oznaczenie rowerowych szlaków turystycznych, – prowadzenie konsekwentnej polityki przestrzennej, zmierzającej do zachowania dziedzictwa architektonicznego i przyrodniczego wsi, 	<ul style="list-style-type: none"> – nieuregulowana gospodarka ściekowa (brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków we wsi), – słaby stan dróg (oprócz drogi powiatowej) – brak urządzeń obsługi ruchu turystycznego, – brak wyeksponowanego produktu spożywczego charakterystycznego dla regionu oraz brak miejsca spotkań mieszkańców, gdzie starsze pokolenie mogłoby przekazywać swoją wiedzę młodszemu, – nadmierna migracja kobiet, – niski przyrost naturalny, systematyczny spadek liczby urodzin i pogarszanie się struktury ludności według wieku i płci, – brak obiektów służby zdrowia i kultury na analizowanym obszarze, – brak szkolnictwa średniego na terenie gminy, – brak wydzielonych gruntów pod realizację inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym, – brak możliwości prowadzenia całorocznej obsługi ruchu turystycznego,

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – promocja obszaru jako terenu atrakcyjnego turystycznie (rozwój agroturystyki), – prężny rozwój gospodarstw rolnych, szczególnie w branży mleczarskiej, – rozwój rolnictwa ekologicznego, pszczelarstwa, zielarstwa, – realizacja projektu umożliwi włączenie w lokalne życie społeczne jak największej grupy mieszkańców, – wzmocnienie lokalnej więzi społecznej w czasie wspólnych działań na rzecz dobrych praktyk, – zapoczątkowanie pozytywnych „ciągów” zdarzeń, (zmiany dokonane w jednym obszarze życia zawsze powodują zmiany w innych jego dziedzinach- ciąg oczekiwanych zmian to: przebudowa świetlicy wiejskiej – umożliwienie mieszkańcom spotkań w jednym punkcie – przekazanie młodszemu pokoleniu tradycji, kultury, dawnych obyczajów – wypracowanie charakterystycznego dla danego regionu produktu – zwiększenie identyfikacji młodych mieszkańców z regionem), – postęp techniczny w rolnictwie, – coraz większe przywiązywanie wagi do wyglądu zagrody wiejskiej, – powrót młodzieży po ukończeniu nauki w szkołach średnich i wyższych w swoje rodzinne strony, – rozwój pozarolniczych dziedzin wytwórczości oraz usług, – ochrona dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, – integracja mieszkańców poprzez wspólne działania, – zagospodarowanie zaniedbanych terenów publicznych w celu przystosowania ich na miejsca wypoczynku i rekreacji, które przy odpowiednim urządzeniu scalą przestrzeń wsi, – poszukiwanie specyficznego charakteru miejscowości, nawiązującego do tradycji regionu, – likwidacja dysproporcji i barier rozwojowych, 	<ul style="list-style-type: none"> – zewnętrzne zanieczyszczenie środowiska, – brak środków zewnętrznych na planowane do realizacji zadania, – położenie na terenach prawnie chronionych i w bliskim ich sąsiedztwie, – odgórne tendencje skłaniające ku nie respektowaniu zasady zrównoważonego rozwoju na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego za wszelką cenę, – zahamowanie rozwoju przestrzennego wsi wynikające z trwającego procesu wyludniania się, – konkurencyjne oddziaływanie sąsiednich miejscowości (szczególnie miasta powiatowego Augustów), – postępująca urbanizacja i przejmowanie miejskich wzorów budowlanych przez ludność wiejską może doprowadzić do konfliktu z krajobrazem, – niechęć mieszkańców do porządkowania terenów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, – starzenie się społeczeństwa,

<ul style="list-style-type: none"> – poprawa funkcjonalności układu osadniczego, – zachowanie walorów kulturowych terenu, – utrzymanie tożsamości kulturowej zabudowy, – powstanie i prowadzenie zespołów ludowych, nauka rękodzieła i wytwórczości ludowej, 	
--	--

ODNIESIENIE DO STRATEGII DECYDUJĄCYCH O KIERUNKACH ODNOWY I ROZWOJU WSI JAMINY

Zgodność ze Strategią Ekorozwoju Społeczno - Gospodarczego opracowanej dla Gminy Sztabin na lata 2004-2020.

W Planie Odnowy Wsi Jaminy ujęto elementy istotne z punktu widzenia rozwoju Gminy Sztabin, określone w Strategii Ekorozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Sztabin. Podjęte działania są realizacją określonej dla Gminy Sztabin misji, czyli dążeniem do zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy ze szczególnym uwzględnieniem ochrony i wykorzystania zasobów przyrody.

Zgodnie z zapisami w/w dokumentu celem generalnym zagospodarowania przestrzennego gminy jest kształtowanie jej przestrzeni w kierunku wyrównywania dysproporcji w poziomie zagospodarowania w stosunku do rozwiniętych regionów gminy, powiatu, województwa i kraju, przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i położenia.

Zgodność ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sztabin.

Zgodnie z treścią w/w dokumentu celem polityki przestrzennej władz Gminy Sztabin jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców, stwarzanie warunków umożliwiających wzrost poziomu życia. Realizacja tych założeń będzie możliwa poprzez przyjęcie planowanego projektu, czyli przebudowę świetlicy wiejskiej we wsi Jaminy. Działanie te wpisuje się w cel strategiczny numer 3 Gminy Sztabin: rozwój infrastruktury społecznej.

Jako jeden z kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sztabin uznano kształtowanie systemu osadniczego, stwarzającego warunki rozwoju infrastruktury społecznej oraz racjonalizacji relacji funkcjonalno - przestrzennych między zamieszkaniem – pracą – rekreacją – usługami. Podjęte działania mają również za zadanie kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę krajobrazu kulturowego i pojedynczych obiektów zabytkowych przed zniszczeniem i dewastacją oraz ich racjonalne wykorzystanie do celów społecznych i gospodarczych.

Zgodność z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Sztabin

Plan Rozwoju Lokalnego zakłada rozwój społeczny, kulturowy, gospodarczy i infrastrukturalny m. in. wsi Jaminy w oparciu o wykorzystanie funduszy unijnych. Główne założenie dotyczące miejscowości Jaminy dotyczą modernizacji gminnej infrastruktury społecznej i technicznej.

**PRIORYTETY ORAZ OPIS ZADAŃ INWESTYCYJNYCH ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ
AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ**

Najważniejsze przedsięwzięcia związane są z realizacją zadań przyczyniających się do poprawy warunków życia mieszkańców oraz dających szansę na rozwój sołectwa. Ważnym celem dla tej społeczności jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, jak również i ich rodzicom, warunków do wspólnego i efektywnego spędzenia czasu. Jest to ważne dla rozwoju fizycznego jak też i emocjonalnego.

Główne priorytety jakie stawiają sobie mieszkańcy sołectwa Jaminy to :

PRIORYTET I : POPRAWA WIZERUNKU WSI, KSZTAŁTOWANIE CENTRUM WSI.

PRIORYTET II : STWORZENIE WARUNKÓW DO WSPÓLNYCH ZABAW I SPOTKAŃ.

PRIORYTET III: KULTYWOWANIE I ROZWIJANIE TRADYCJI , KULTURY I OBYCZAJÓW.

W ramach Priorytetu I planuje się realizację następujących projektów:

1. Budowa parkingu przed kościołem parafialnym wraz z remontem parku wiejskiego.
2. Przebudowa ulic i chodników wokół parku wiejskiego oraz na drodze do szkoły.
3. Poprawa wyglądu budynków i zagród.
4. Ustawienie w centrum wsi tablicy informacyjnej z opisem miejscowości, zabytków, tras turystycznych, obszarów chronionych

W ramach Priorytetu II planuje się realizację następujących projektów:

1. Remont budynku świetlicy wiejskiej z przeznaczeniem na bibliotekę, kącik regionalny, organizację szkoleń, konkursów, zabaw.
2. Zagospodarowanie i uporządkowanie terenu przy budynku świetlicy wiejskiej i remizy OSP.
3. Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej.
4. Zagospodarowanie terenu przy szkole na plac zabaw dla dzieci oraz wykonanie boiska sportowego do gier zespołowych.

W ramach Priorytetu III planuje się realizację następujących projektów:

1. Utworzenie stowarzyszenia na rzecz rozwoju wsi.
2. Utrzymanie jednostki OSP w Jaminach i zaopatrzenie tej jednostki w nowoczesny sprzęt.
3. Zintegrowanie gospodyń wiejskich wokół idei ogrodu przydomowego.
4. Organizowanie festynów i spotkań społeczności lokalnej z okazji świąt i uroczystości (np. Dzień Strażaka, dożynki, sylwester itp.) wraz z wystawami lokalnej kuchni oraz wyrobami rzemieślniczymi.
5. Organizowanie akcji charytatywnych w ramach Zespołu Parafialnego „CARITAS” w okresie Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia.
6. Organizowanie wycieczek dla dzieci i młodzieży, po terenie gminy, powiatu i województwa.
7. Organizowanie kursów związanych z lokalną tradycją pieczenia i gotowania regionalnych potraw, rzemiosła, agroturystyki
8. Remont przydrożnych kapliczek

PLAN ODNOWY WSI JAMINY NA LATA 2009 -2016

Harmonogram realizacji zadań w ramach planu odnowy wsi

L.p.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Cel	Przeznaczenie	Koszt ogólny (źródło finansowania) PLN
1.	Zagospodarowanie i odnowa centrum wsi Jaminy .	2009 – 2010	Poprawa wizerunku wsi, zagospodarowanie centrum miejscowości , poprawa warunków życia społeczeństwa	Zadanie pozwoli na uporządkowanie centralnej części wsi, która od wielu lat nie stanowi żadnej atrakcji dla mieszkańców i przyjezdnych. Stworzą się warunków do wspólnego i efektywnego spędzenia czasu dla mieszkańców.	800 000,00 (PROW – 500 tys., budżet gminy – 300 tys.)
2.	Zagospodarowanie i uporządkowanie terenu wokół świetlicy	2011	Poprawa wizerunku wsi, poprawa warunków życia lokalnego społeczeństwa	Zapewnienie mieszkańcom wsi warunków do wspólnego spędzania wolnego czasu. Świetlica wiejska to miejsce spotkań szczególnie dla młodych ludzi. We wsi brakuje miejsc odpoczynku i rekreacji dla młodych mieszkańców.	50 000,00 (budżet gminy, środki sołectwa)
3.	Przebudowa ulic wokół parku wiejskiego	2010- 2012	Poprawa wizerunku wsi, rozwój infrastruktury technicznej	Zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Obecnie, drogi wokół parku są w bardzo złym stanie technicznym .	300 000,00 (budżet gminy)
4.	Zagospodarowanie terenu przy szkole podstawowej, budowa placu zabaw	2011-2012	Rozwój bazy oświatowej i społecznej, rozwój zaplecza sportowego, promowanie czynnego wypoczynku wśród dzieci i młodzieży,	Zadanie skierowane do najmłodszych mieszkańców miejscowości i ich rodziców/opiekunów. Miejsce będzie pełniło funkcje integrujące jako miejsce spotkań młodych mieszkańców. Zadanie ma propagować zdrowy tryb życia.	40 000,00 (budżet gminy, środki sołectwa)
5.	Ustawienie w centrum wsi tablicy informacyjnej	2010	Promocja wsi, rozwój turystyki	Przedstawienie informacji o historii wsi, środowisku naturalnym i formach rozwoju turystyki.	3 000,00 (budżet gminy, środki sołectwa)
6.	Odnowienie i remont przydrożnych kapliczek	2011-2014	Kultywowanie historii, obyczajów i kultury, kultu religijnego	Kapliczki pełnią istotną rolę dla rdzennych mieszkańców wsi. Pozostawienie jej w obecnym stanie grozi całkowitym zniszczeniem. Ich remont wpłynie pozytywnie na poprawę estetyki wsi.	5 000,00 (środki sołectwa)
7.	Zaopatrzenie jednostki OSP w nowoczesny sprzęt ratowniczy	2010-2012	Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Jamin i okolicznych wsi	Miejscowa jednostka OSP jest jedna z najprężniejszych w gminie Sztabin. Zadanie pozwoli na prowadzenie działań ratowniczych w sposób bardziej profesjonalny i bezpieczny	15 000,00 (budżet gminy)

PLAN ODNOWY WSI JAMINY NA LATA 2009 -2016

8.	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej	2010-2013	Stworzenie warunków do wspólnego i efektywnego spędzenia czasu dla mieszkańców	Świetlica wiejska to miejsce spotkań dla miejscowej ludności. Zakup wyposażenia (np. audiowizualnego, nagłaśniającego, stolików, krzeseł) pozwoli na bardziej przyjemne i efektywne spędzanie czasu, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży.	20 000,00 (budżet gminy, środki sołectwa)
9.	Utworzenie stowarzyszenia na rzecz rozwoju wsi	2009	Działania na rzecz promocji i poprawy wizerunku wsi	Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej, mobilizacja mieszkańców do wspólnych działań	1 500,00 (środki sołectwa)
10.	Poprawa wyglądu budynków i zagród	2009-2016	Poprawa estetyki i wizerunku wsi	Jaminy leżą przy jednej z głównych dróg i w okresie letnim są miejscem pobytu wielu turystów oraz byłych mieszkańców tej wsi. Wiele zagród zostało już odnowionych , ale inne są zaniedbane. Zadanie w sposób znaczny wpłynie na wygląd wsi, przyczyni się do rozwoju turystyki na tym obszarze, sprawi iż Jaminy będą chętniej odwiedzane i postrzegane jako jedna z najpiękniejszych wsi regionu augustowszczyzny.	60 000,00 (środki sołectwa)
11.	Zintegrowanie gospodyń wiejskich wokół idei ogrodu przydomowego	2010-16	Integracja pokoleń, poprawa wizerunku wsi, dobre kontakty międzyludzkie	Piękne ogrody przydomowe stanowią o wyglądzie i wizerunku wsi. Utworzenie w każdym gospodarstwie takiego ogrodu (najlepiej od strony drogi) przyczyni się do poprawienia estetyki otoczenia. Piękne ogrody świadczą pozytywnie o ich właścicielach i przyczyniają się do ukazania piękna miejscowej architektury.	10 000,00 (środki sołectwa)
12.	Organizacja festynów, spotkań mieszkańców z okazji świąt i uroczystości, akcji charytatywnych w ramach zespołu „CARITAS”, kursów związanych z lokalną tradycją przygotowywania potraw, agroturystyką oraz wycieczek	2009-2016	Kultywowanie tradycji i historii, integracja społeczeństwa, pomoc najuboższym	Zadanie związane jest z wspieraniem różnorodnych form życia kulturalnego i społecznego.	5 000,00 (środki sołectwa)

Projekt przewidziany do realizacji w latach 2009-2010, przy dofinansowaniu ze środków unijnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Tytuł projektu: Zagospodarowanie i odnowa centrum wsi Jaminy .

Najważniejszym z planowanych przedsięwzięć jest zagospodarowanie terenu centrum wsi położonego pomiędzy kościołem z cmentarzem, a budynkiem świetlicy wiejskiej i remizy OSP, które stanowić będzie wizytówkę tej bardzo pięknej wsi, stanowiącej swego rodzaju centrum kulturalne tej części Gminy Sztabin. Znajdują się tu parking przykościelny i park wiejski otoczony wąskimi uliczkami. Obecnie parking ma nawierzchnię gruntową, a samochody parkują w sposób nieregularny. Z kolei park wiejski wymaga gruntownego remontu, gdyż od chwili wybudowania go w latach 60-tych XX wieku nie przeprowadzono w nim żadnych robót modernizacyjnych. Alejki parkowe z biegiem lat zarosły trawą i chwastami, drzewa i krzewy rozrosły się do bardzo dużych i nieregularnych rozmiarów, przez co niektóre miejsca parku są prawie niedostępne. Istniejące ogrodzenie parku wykonane z rur stalowych jest skorodowane i wymaga całkowitej rozbiórki. W środku parku usytuowany jest pomnik ku czci mieszkańców wsi pomordowanych przez wojska niemieckie w czerwcu 1944 r., ale ze względu na niezagospodarowane otoczenie nie jest on we właściwy sposób wyeksponowany.

Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej:

Zakłada się, że świetlica wiejska we wsi Jaminy będzie pełnić rolę centrum kulturalnego wsi, w związku z czym podjęto decyzję o odremontowaniu budynku, w którym się ona mieści. Świetlica będzie głównym ośrodkiem życia kulturalnego, miejscem codziennej pracy i twórczych poczynąń w środowisku lokalnym. Jej zadaniem będzie pełnienie funkcji kulturotwórczej, wychowawczej, dydaktycznej oraz opiekuńczej w odniesieniu do dzieci. Z myślą o nich przygotowywane będą zajęcia, które dadzą możliwość rozwijania umiejętności, zainspirują do twórczych poczynąń, a ludziom utalentowanym otworzą możliwość ukazania swych umiejętności.

Pomieszczenia świetlicy będą wykorzystywane również do prowadzenia zebrań wiejskich. Organizowane będą zebrania sołeckie, rolnicze, strażackie itp. oraz imprezy kulturalne w szczególności dla dzieci i młodzieży. W świetlicy organizowane będą imprezy urodzinowe, komunijne, zabawy karnawałowe, sylwester itp. Świetlica zapewni dzieciom rozrywkę w postaci gier i zabaw. Placówka będzie miejscem spotkań lokalnej społeczności. W okresie wiosenno-letnim organizowane będą wycieczki rowerowe, ogniska i pikniki. W przypadku organizacji imprez obejmujących swym zasięgiem teren całej Gminy Sztabin np. dzień strażaka, w świetlicy będą odbywać się narady techniczne. Do stałych imprez świetlicy będzie należał turniej tenisa stołowego o tytuł mistrza wsi. Zajęcia dostosowywane będą do potrzeb odwiedzających świetlicę.

Świetlica jest umieszczona w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła w związku, z czym ma szansę stać się miejscem niedzielnych popołudniowych spotkań mieszkańców i wypoczynku.

Utworzenie świetlicy wiejskiej, gdzie lokalna społeczność będzie mogła się spotykać, organizować różnego typu spotkania umożliwi jej spajanie, przyczyni się do budowania lokalnego patriotyzmu, którego przejawem będzie podejmowanie przez mieszkańców działań na rzecz rozwoju swojej „małej ojczyzny”. Ważne jest, aby mieszkańcy czuli się związani z miejscem pochodzenia. Podniesienie poziomu lokalnego patriotyzmu sprawi, że zwiększy się prawdopodobieństwo, że niezależnie od tego, czy po ukończeniu edukacji mieszkańcy pozostaną na miejscu, czy wyemigrują, będą podejmowali działania na rzecz terenów, z których pochodzą.

Promowanie postaw i wartości zwiększających poziom kapitału społecznego, które jest pojęciem szerszym od kapitału ludzkiego, obejmującym ludzi oraz ich umiejętności i kwalifikacje przyniesie korzyści w postaci zaufania i lojalności, działania mieszkańców na rzecz wspólnego dobra, co ma pośredni wpływ na rozwój gospodarczy

Niekorzystne trendy demograficzne sprawiają, że często liczba dzieci w określonym wieku na danym obszarze jest tak mała, że nie ma możliwości utrzymania tam szkoły, która do tej pory była jedynym miejscem spotkań i krzewienia kultury na danym terenie. Obecnie taką rolę przejęły świetlice wiejskie.

Po modernizacji świetlica będzie posiadała dobre warunki bazowe do prowadzenia działalności kulturalnej. Będzie to placówka ogólnodostępna i miejsce, do którego będzie przychodzić dzieci, młodzież i dorośli, aby aktywnie odpocząć.

Z powyższego opisu jasno wynika, iż podjęcie działania polegającego na modernizacji świetlicy wiejskiej będzie miało korzystny wpływ na zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców.

Pomieszczenia wewnątrz świetlicy

W ramach remontu przeprowadzone zostaną następujące prace:

- przebudowa chodników wokół budynku świetlicy,

- rozbiórka dociepleń stropów,
- wymiana więźby dachowej,
- wymiana instalacji elektrycznej,
- rozbiórka sceny,
- wymiana ogrodzenia,
- przebudowa instalacji grzewczej,
- wymiana pokrycia dachowego,
- wykonanie elewacji,
- docieplenie budynku,
- wymiana stolarki,
- remont pomieszczeń wewnątrz budynku.

W zakres planowanych prac została również ujęta przebudowa parku i parkingu, co zamknie całość i utworzy w otoczeniu zabytkowego kościoła kompleks religijno-kulturalny.

Budowa parkingu

Na terenie będącym przedmiotem opracowania nie znajdują się żadne nawierzchnie utwardzone, występuje natomiast piwnica ziemna. Teren obejmujący inwestycję jest płaski a różnica maksymalna terenu wynosi 1,80m. Znajduje się infrastruktura techniczna nadziemna z postaci linii niskiego napięcia oraz podziemna w postaci wodociągu oraz linii telekomunikacyjnej

Obecny wygląd parkingu przed kościołem parafialnym.

Nie znajdują się natomiast żadne urządzenia odwodnienia terenu. W ramach projektu wykonane zostanie 88 miejsc postojowych dla samochodów osobowych w tym 2 miejsca dla osób niepełnosprawnych. Stanowiska postojowe posiadać będą wymiary 2,5 x 5,0m oraz 3,75 x 5,00 m dla osób niepełnosprawnych,. Będą wykonane z kamienia polnego raz łamanego gr. 13 – 17cm i wydzielone pasami z kostki kamiennej gr. 6 – 8cm. Szerokość pasów powinna wynosić 16cm (dwa rzędy kostki kamiennej). Chodniki dla osób pieszych o szerokościach 2,50m, zaprojektowano jako dojścia do parkingów i kościoła. Chodniki będą wykonane z kostki kamiennej gr. 6 – 8cm, a obrzeża i krawężniki z kamienia. Ze względu na brak kanalizacji deszczowej na projektowanym terenie wody opadowe i roztopowe z

powierzchni parkingu i jezdni odprowadzane będą poprzez wpusty deszczowe ze studzienkami z osadnikami, kolektorem kanalizacji deszczowej o średnicy 250mm, następnie do osadnika i separatora ropopochodnych z odprowadzeniem do gruntu poprzez studnie chłonne.

Remont parku wiejskiego

- rozbiórka istniejących i wykonanie nowych chodników z płytek i kostki betonowej wokół parku
- wymiana nowych obrzeży trawnikowych wzdłuż alejek wewnątrz parku ,
- wykonanie nowej nawierzchni alejek z kruszywa naturalnego lub kostki betonowej,
- wycinka suchych gałęzi i krzaków
- sadzenie nowych drzew i krzewów,
- rozbiórka istniejących i wykonanie nowych ławek

Park wiejski w Jaminach

Wykonalność projektu (dotychczasowe działania podjęte w celu jak najlepszego przygotowania się do realizacji projektu):

Pracownicy Gminy Sztabin posiadają odpowiednią wiedzę, umiejętności i doświadczenie w realizacji projektów o podobnym zakresie i wartości. Na uwagę zasługuje tu również fakt, iż władze lokalne przejawiają wolę budowania relacji między gospodarką a kulturą i dlatego podejmują inicjatywę wspierania funkcjonowania w regionie obiektów będących miejscami krzewienia kultury. Również współpraca i partnerstwo z takimi instytucjami jak Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Jaminach, Parafia PW. Świętego Mateusza w Jaminach i Caritasu Parafialnego jest istotna ze względu na niematerialny wkład, który zaowocuje sprawnym funkcjonowaniem i ubogacaniem oferty świetlicy wiejskiej.

Jeżeli chodzi o przebudowę otoczenia świetlicy dokonano uzgodnień projektu decyzji o warunkach zabudowy budowy parkingu dla samochodów osobowych z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Białymstoku, Delegatura w Suwałkach. Planowana

inwestycja znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu kościoła parafialnego p.w. Św. Mateusza w Jaminach oraz budynku starej plebani wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzję o warunkach zabudowy uzgodniono również w zakresie ochrony środowiska z wojewódzkim konserwatorem przyrody. Częściowo, teren planowanego przedsięwzięcia położone jest w obszarze sieci Natura 2000 „Dolina Biebrzy”, wyznaczonym rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

7. PODSUMOWANIE

Brak dostatecznej infrastruktury kulturalnej wpływa zasadniczo na zahamowanie procesu rozwoju życia społeczno - kulturalnego mieszkańców sołectwa Jaminy.

Opracowany Plan Odnowy Sołectwa Jaminy zakłada w przeciągu 7 najbliższych lat realizację kilkunastu zadań.

Istotą tych działań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Wsi Jaminy ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych